

Giải bài tập SGK Lịch sử 10:

Bài 10: Thời kì hình thành và phát triển của chế độ phong kiến Tây Âu (từ thế kỉ V đến thế kỉ XIV)

(trang 56 SGK Lịch Sử 10): Khi tràn vào lãnh thổ Rô-ma, người Giéc-man đã làm gì? Những việc làm đó có tác động như thế nào đến quá trình hình thành quan hệ sản xuất phong kiến ở châu Âu?

Trả lời:

- Những việc làm của người Giéc-man khi tràn vào lãnh thổ Rô-ma:
 - + Thủ tiêu bộ máy nhà nước cũ, thành lập nên nhiều vương quốc mới của người Giéc-man: Ăng-glô Xắc-xông, Vương quốc Phơ-răng, Vương quốc Đông Gốt, Tây Gốt...
 - + Chiếm ruộng đất của chủ nô Rô-ma cũ rồi chia cho nhau.
 - + Từ bỏ các tôn giáo nguyên thủy của mình và tiếp thu Ki-tô giáo, xây dựng nhà thờ và tìm cách chiếm ruộng đất của nông dân
- Tác động đến quá trình hình thành quan hệ sản xuất phong kiến ở châu Âu:
 - + Hình thành 2 giai cấp cơ bản của chế độ phong kiến là lãnh chúa phong kiến và nông nô.
 - + Nông nô phụ thuộc vào các lãnh chúa phong kiến.

(trang 58 SGK Lịch Sử 10): Hãy miêu tả lãnh địa phong kiến và cuộc sống của lãnh chúa trong lãnh địa?

Trả lời:

- Lãnh địa là phần đất riêng của lãnh chúa phong kiến. Trong lãnh địa có lâu đài, có dinh thự, nhà thờ... có hào sâu, có tường rào bao bọc xung quanh tạo thành những pháo đài kiên cố.
- Cuộc sống của lãnh chúa trong lãnh địa:

+ Lãnh chúa có quyền cai trị lãnh địa của mình như một ông vua, có quân đội, tòa án, luật pháp riêng, có chế độ thuế khóa, tiền tệ, cân đong, đo lường riêng.

+ Trong các lãnh địa, các lãnh chúa sống cuộc đời nhàn rỗi, xa hoa. Thời bình, họ luyện tập cung kiếm, cưỡi ngựa hặc tổ chức những buổi tiệc tùng, hội hè trong những lâu đài nguy nga, tráng lệ. Họ sống sung sướng trên sự bóc lột tô thuế và sức lao động của nông nô.

(trang 59 SGK Lịch Sử 10): Thành thị trung đại đã được hình thành như thế nào? Cư dân sống ở đó làm những nghề gì?

Trả lời:

a) Sự hình thành của thành thị:

- Nguyên nhân ra đời:

+ Do sản xuất phát triển, Tây Âu xuất hiện những tiền đề của nền kinh tế hàng hóa, thị trường buôn bán tự do.

+ Trong các ngành thủ công nghiệp đã diễn ra quá trình chuyên môn hóa.

- Sự hình thành

+ Trước tình hình đó, để có điều kiện thuận lợi nhất cho hoạt động sản xuất, thợ thủ công đến ngã ba đường, bến sông, nơi có đông người qua lại lập xưởng sản xuất và buôn bán hình thành các thành thị.

+ Có những thành thị do lãnh chúa lập ra hoặc được phục hồi từ những thành thị cổ đại.

b) Trong thành thị, cư dân chủ yếu là thợ thủ công và thương nhân. Họ lập ra phường hội, thương hội nhằm giữ độc quyền sản xuất, tiêu thụ sản phẩm, bảo vệ quyền lợi và đấu tranh chống sự áp bức và sách nhiễu của lãnh chúa địa phương.

Câu 1 (trang 59 SGK Sử 10): Các tầng lớp lãnh chúa và nông nô đã được hình thành như thế nào?

Lời giải:

- Lãnh chúa

+ Là các tướng lĩnh quân sự, các quý tộc người Giec-man được phân nhiều ruộng đất và được phong các tước vị khác nhau hình thành hệ thống đẳng cấp quý tộc vũ sĩ.

+ Các quý tộc nhà thờ được phong tặng đất đai theo tước vị trở thành tầng lớp quý tộc tầng lữ

+ Các tầng lớp quý tộc vũ sĩ và quý tộc tầng lữ có đặc quyền, rất giàu có. Họ trở thành các lãnh chúa phong kiến.

- Nông nô: Nô lệ và nông dân bị tước đoạt ruộng đất bị biến thành nông nô phụ thuộc vào lãnh chúa.

Câu 2 (trang 59 SGK Sử 10): Thế nào là lãnh địa phong kiến? Đời sống kinh tế và chính trị trong các lãnh địa đó như thế nào?

Lời giải:

-Lãnh địa phong kiến là một đơn vị chính trị và kinh tế cơ bản trong thời kì phong kiến phân quyền ở Tây Âu.

-Đời sống kinh tế của lãnh địa:

+ Là cơ sở kinh tế đóng kín, mang tính chất tự nhiên, tự cấp, tự túc.

+ Nông nô là người sản xuất chính trong các lãnh địa. Họ bị gắn chặt với ruộng đất và lệ thuộc vào lãnh chúa.

- Đời sống chính trị:

+ Lãnh địa là một đơn vị chính trị độc lập có quân đội, tòa án, luật pháp, quân đội, tiền tệ riêng... Mỗi lãnh chúa là một ông “vua con”.

+ Lãnh chúa sống cuộc sống nhàn rỗi, xa hoa dựa trên sự bóc lột to thuế và sức lao động của nông nô.

Câu 3 (trang 59 SGK Sử 10): Trình bày nguồn gốc và vai trò của các thành thị trung đại ở châu Âu?

Lời giải:

a) Nguồn gốc:

-Thế kỉ XI sức sản xuất trong xã hội Tây Âu có nhiều biến đổi.

+ Trong nông nghiệp: Công cụ sản xuất cải tiến hơn, kĩ thuật canh tác tiến bộ hơn và khai hoang được đẩy mạnh, diện tích canh tác tăng, sản phẩm làm ra ngày càng nhiều. Điều này dẫn đến sự xuất hiện nhiều sản phẩm dư thừa, nảy sinh nhu cầu trao đổi mua bán.

+ Trong thủ công nghiệp, quá trình chuyên môn hóa diễn ra tương đối mạnh mẽ

Trước tình hình đó, để có điều kiện thuận lợi nhất cho hoạt động sản xuất, thợ thủ công đến ngã ba đường, bến sông, nơi có đông người qua lại lập xưởng sản xuất và buôn bán hình thành các thành thị.

-Thành thị do các lãnh chúa lập ra.

-Thành thị cổ được phục hồi

b) Vai trò

-Kinh tế: Thành thị ra đời đã phá vỡ nền kinh tế tự cấp, tự túc, thúc đẩy sản xuất, mở rộng thị trường, tạo điều kiện thống nhất quốc gia.

-Chính trị: Thành thị ra đời góp phần tích cực xóa bỏ chế độ phong kiến phân quyền, xây dựng chế độ phong kiến tập quyền, thống nhất quốc gia, dân tộc.

-Xã hội: Góp phần dẫn đến sự giải thể của chế độ nông nô.

-Văn hóa: Thành thị không chỉ là các trung tâm kinh tế, chính trị mà còn là các trung tâm văn hóa. Thành thị mang không khí tự do, nhu cầu mở mang tri thức, tạo tiền đề chi việc hình thành các trường đại học lớn ở châu Âu.

→ Thành thị ra đời có vai trò rất lớn, là “bông hoa rực rỡ nhất của thời trung đại” – Mác.